

המוכר פירות פרק ששי בבא בתרא

צג.

עין משפט נר מצוה

ח א מ"י פט"ו מ'ג'
מכירה ה"ל יג סמג לאין
קסח טושי"ט ח"מ ס"י ר'נ'
ספ"ק:
ט ב מ"י פ"ח מ'ס'
ממון ה"ל יג סמג עין
סו טושי"ט ח"מ ס"י מ'
ספ"ק:
ג א מ"י ט' פט"ו ש'ט'
דגנבות קמח שאין אומרים
בידוע וכו' (נר אלפס ז"ק
פקק ה' דף ט"א):

רבינו גרשום

מאי טעמא. היגועו. לאו
מטום. דיאיכא לימרוס
הריבוייהודיבדיהכי איתנהו
דגנבות קמח וקוביטוסיים גינהו
וכשליוקה לקחו דרמי היה
יגעו שפיר דדיכי איתנהו
דגמרו וקנהו. אלמא דאוליגין
בחר רובא בממונא וקשיא
לשממאל: ומשני לעולם לא
אוליגין בחר רובא בממונא.
והכא משום הכי הגיעו
דטלוהו בעדיהם הכי איתנהו
לעולם לא אוליגין בחר
רובא: וממציא עובדה בצדה.
הח: משום חצי נוק לפרה.
דשרו תס הוא: ורביע נוק
לדלה. משום דמסקא לן
אי קודם גיחה ליה ואם
לאחר גיחה ליה. ואם
איכא דאוליגין בחר רובא
בממונא אמאי לא משלם
אלא רביע בלבד לימא
הלך אחר רוב פירות ורוב
פירות מתבשרות ויולדות
שאין מפילות. והא דרמי
נחמת גיחה ליה והצי
נוק בפניו ליה לשלמי לילול
אלא ש"מ דלא אוליגין בחר
רובא בממונא וקשיא לרב:
ומשני לעולם כעלמא אוליגין
בחר רוב בממונא. והתם
מאי טעמא לא משלם אלא
רביע לולד משום דמסקא
לן דיאיכא לימרוס מקמה
שכ פיה אתא האי שור
ומביעתיה דשור הפילה
ולא קא מחייב ולא מרי
לשלמי לולד כלום דמסקא
גיחה ליה. ואכא למימר
במי דמאחורה אתא וקא
נגחה והפילה מחמת גיחה.
ובדין הוציא נוק לישראל
אלא משום דמסקא לן
והוה ליה ממון המוטל
בסקף וחולקין: גמל האוחר
בין הגמלים. כלומר שמדע
הוא לשכור ולחמור וליבעט
בין הגמלים: סבריה דרובא
חוזקה כי הדדי גינהו. דר'
אתא דאיית ליה חזקה מאחור
גמל דיבין דמוחזק הוא
ורבא כי בחתיב שה הרוג
אתי ליה רובא (ב) הובלי
עלמא בחר רובא אוליגין.
ות"ק ליה ליה חזקה אלא
בחר רובא אוליגין דרובא
עין חזקה. אלא הדוא
גופיה מחזק דבגופו של
גמל הויא חזקה דרובי
לישור בין הגמלים אבל
בממונא לא אוליגין בחר
רובא משום דבגופו של
מעשה לא הוי רובא לעלמא
אלא אחריני הויין רובא
לדליה בכוון המוכר שור
חבירו דלאו בדידה הוא
ורבא כי בחתיב דרובא
לדיא ובני ומשום הכי:
הכי אית ליה חזקה בחר רובא:
דרובא ליריעה ובני ומיעט
לאכילה לצורך רובא ואפי'
הכי לא אוליגין בחר רובא
כי אם בחר מייעט משום
הכי אינו חיוב באחיות
דיאיכא לימרוס לצורך אכילה
קא זבין ליה. וקשיא לרב
ד(ב"ב) דאוליגין בחר רובא:
לולד חיוב באחיות דודאי
הויא שאין נאכלין לצורך
יריעה זבין ליה. אבל דיע
פשתן אייג' דרבין קוניג
אוהו ליריעה אינו חיוב
באחיות משום דמיעט

אית להו וכיון דלא ילא הקול מילתא דלא שכחא היא ולא חיישין
להכי^א והא דאמר בהמגרש (גיטין דף פו. ו)ס) חתקין רב יהודה בשטרלא
דעבדי עבדא דין מולדק ופטיר ועטיר מכל עירורי מלכא ומלכא
כלומר אינו מוכתב למלכות אפי' לא כתב שה הוי מקח טעות כלומר
הכא^ב אלא חתקין רב יהודה משום

שופרא^א דשטרלא. ר"ת (ס):
איכא דמימר מקמה אתא
דמביעותא הפילה.
וסמוך מיעוטא דמפילות למיעוט
דמביעותא הפילה ואתרע לה רובא
דרוב מעעברות ויולדות והא ממתת
נגיסה הפילה והוא מחלה על מחלה:
ר"ב אחא אומר גמל האוחר בין
הגמלים. הא דנקט גמל ולא
נקט שור דליירי זיה ת"ק רבותא
אשמועינן דאפי' גמל שלטעו בתשימושו
תליגן זיה כיון שצוועט בשעה שאומר
והא דאמר צפרק כילד הרגל
(ב"ק דף נד: ו)ס) והכי מיעדי ליה
דאפי' תרעא נגחאח אית לך צצקמ
לישור לך נטורי כולי צצק דבצק
רביעיית ליה מועד דתליגן זיה כל
הנגיסות אומר ר"י דהיינו כרבי
אחא אי נמי אפילו כרצונן ומיירי
שצנעיתה רביעיית נודע הדבר ע"י
עדים שאותו עצמו היה שנגח שלש
נגיסות והא דתנן בהמניח (טס דף
נ"ה:) זה אומר מועד ריק חה אומר
תס וזיק כו' מודה רבי אתא שש
למלות בתם כמו צמועד כיון
שגם התם רודף ואמרין המע"ה:
מאן

אחא התם אלא דאוליגין בחר חזקה דהוא גופיה מוחזק אבל (ג) בחר רובא לא
אוליגין ת"ש^א המוכר פירות לחברו וזרעו ולא צמחו ואפי' זרע פשתן אינו חייב
באחריות מאי אפי' לאו אפילו זרע פשתן דרובא לזריעה ובני ואפי' לא אוליגין
בחר רובא תנאי היא דתנאי המוכר פירות לחברו וזרעו ולא צמחו וזרעו גינה
שאינן נאכלין חייב באחריות זרע פשתן אינו חייב באחריות רבי יוסי אומר
נותן

לא נולד ספק במעשה כי הכא כדפרישית לעיל שהרי הדבר ידוע היאך היה המכר ולא הו
בממון הלך אחר הרוב והתם היינו טעמא דאמרי צדקא ספק משום דאוליגין בחר רובא
זרע פשתן אינו חייב באחריות מאי אפי' לאו אפילו זרע פשתן דרובא לזריעה ובני ואפי'
לא אוליגין בחר רובא תנאי היא דתנאי המוכר פירות לחברו וזרעו ולא צמחו וזרעו גינה
שאינן נאכלין חייב באחריות זרע פשתן אינו חייב באחריות רבי יוסי אומר
נותן

ישא מאי טעמא. הגיעו והלא אין לך מוס גדול מגנב או קוביטוסטוס
ואפי"ה קנה לוקח וטע"ג דלא קבל עליו מומין צפירוט: לאו משום
דיוצא. עבדי הכי איתנהו גנבים או קוביטוסטוסין ולדעתן כן קנאו
הלוקח וכמי שקבל עליו דמי אלמא בזמנא דאוליגין בחר רובא וקשיא
לשמואל דכיון דלא אזיל בחר רובא
כפלגא ופלגא דמי ואי"כ אמרי הגיעו
הכי לא היה יודע הלוקח שהיה זו
מוס זה וסתם לוקח אעבד שפירא
יהב זוזי כלומר נמי לקמן (ד.) אפירי
שפירי יהב זוזי ומוס מבעול כל מקח
וממכר היכא דלא נודע ללוקח:
ומשני לא קנאו הכי איטנהו.
גנבים וכמאן דלמך ליה מוס כדתיא
דמי שהרי יודע לוקח שהוה גנב:
ונמאל עוצרה צדה. ואין ידוע לצ"ד
ולא עדים יודעין אצל הס יודעין
דלא קמני ואינו יודע והכי אמרינן
בשנים אחוזין (צ"ג דף ג:) ולרבה
זר רב הונא דלמך אמר סומכוס
אפילו זרי וזרי כו': אם עד שלא
נגחה. השור ילדה ופטור בעלי
השור ממשל. בעל השור: חלי
נוק לפרה. דשור תס משלם חלי
נוק: ורביע נוק לולד. משום דתאי
נוק דולד הוי ממון המוטל בספק
וחולקין ואליצא דסומכוס מוקמינן
לה התם. ולרב קפריח ואמאי חשיב
ליה ממון המוטל בספק אליצא דרב
דאוליגין בחר רובא וצ"ל לימא
הלך אחר רוב פרות שיולדות בן
קיימא ואיגן מפילות ופרה זו מן
הרובא היתה והיה לה לילד בן קיימא
כרוב פרות דעלמא והלך ודאי

השור נגחה צדודה מעוצרת וממון
ך הפילה וליחייב רובא השור חלי
נוק לולד אלא ודאי רובא בממונא
לאו כלום הוא אלא כי פלגא ופלגא
דמי והלך קאמר סומכוס חולקין
דהוי ממון המוטל בספק. ומיניהו
דשמואל מודי סומכוס דלמרינן
המוציא מחבירו עליו הראיה שהרי
ממון המוטל בספק אלא כשנולד ספק
בדבר שאין ידוע היאך היה המעשה:
ומשני דאוליגין בחר רובא זרע פשתן
אינו חייב באחריות מאי אפי' לאו אפילו
זרע פשתן דרובא לזריעה ובני ואפי'
לא אוליגין בחר רובא תנאי היא דתנאי
המוכר פירות לחברו וזרעו ולא צמחו וזרעו
גינה שאינן נאכלין חייב באחריות זרע
פשתן אינו חייב באחריות רבי יוסי אומר
נותן

נמצא עובדה בעדה.
ומה. ואין ידוע אם עד
למה נגחה ילדה. ולא
מממת גיחה. או אם
משנגחה. וממת גיחה
הפילו (ב"ק טו.) ורביע
לולד. דמס חייב חצי נוק
והא לולד מוטל בספק
הוא חולקין (טס.) האחר.
ונשך. טעמא (סנהדרין לו)
או: טעם כרכלו. ולי
תנא כשלא לזקק לקניה
הוא נלחט ומכה כרגלי
גמלים שפנימיותו. ולשון חמור
וסל בתשמיש גמלים דאח
בבכורות (מ.) גמל חמור
כנגד חמור (שבתות ד.)
ובע"י סנהדרין טס.) בידוע
זה הרוג. שדקי סוסים
מויינים הסות סוסים שצדו
(סנהדרין טס.)

(א) ז"ק מו. (ב) סנהדרין לו:
שנתות לו. (ג) יוסף ז"ק
פ"ג. (ד) צד"ק יוסף: ו"ש
גמל ד) נקיודות מ. (ה)
ס) נ"ע ש"ס מנות מ. (ו)
ויס' קדושים י. ד"ה סה"ח:

גלוין הש"ס

במרא ת"ש הוכר. קשה ל
למה דכמני תוס' מוליך דף יא
ע"כ כחד מירולא דמוכח
בבכורות ח"ש רש"י ח"ש
למשועא. א"כ מן מאי פסיקין
התה ה' מסקין דלנה
ממני רש"י: ולריעה
דכחוקי ח"ש למיעוטא ר"י
בממון. אצל לירין קדילין
דלולד בחר רובא י"ל דגם
בממון אוליגין בחר רובא:
רשב"ם ד"ה דהוא גופיה
כו' אבל בחר רובא דליתא
קמין לא אוליגין. משמע
דכויצא דלחא קמן הלויגן
בממון אחר הריב וכו' חלימ
במ"ד סימן ט"ד דהוא כן
מגוס הרש"ם הגי"ל. חולס
משום הרש"ם לעיל דף
צ"ג: ד"ה חלוקה כנון נ"ו
מחיות. משמע דבממון גס
הייג דהוי דלמיא קמין
אוליגין במרה ל"ע:

הגהות הב"ח

(א) גביא בחר רובא לא
אוליגין. כ"כ עין בקדושין דף
כ:

מוסר רש"י

נמצא עובדה בעדה.
ומה. ואין ידוע אם עד
למה נגחה ילדה. ולא
מממת גיחה. או אם
משנגחה. וממת גיחה
הפילו (ב"ק טו.) ורביע
לולד. דמס חייב חצי נוק
והא לולד מוטל בספק
הוא חולקין (טס.) האחר.
ונשך. טעמא (סנהדרין לו)
או: טעם כרכלו. ולי
תנא כשלא לזקק לקניה
הוא נלחט ומכה כרגלי
גמלים שפנימיותו. ולשון חמור
וסל בתשמיש גמלים דאח
בבכורות (מ.) גמל חמור
כנגד חמור (שבתות ד.)
ובע"י סנהדרין טס.) בידוע
זה הרוג. שדקי סוסים
מויינים הסות סוסים שצדו
(סנהדרין טס.)

מוסר תוספות

א. ויכין שקנאו רשאי
הוא להאכילי הדרומה
ומיור אם לאחר מכאן
נודע שהוא כן. בטל מקח
ואומר לו המוכר הרי שלך
לפניך. רש"י. ולי
לומה לי
לחתותי הכי. ע"ג. דלא
ליתו לאצטרי. רש"י.
ד. והוה ליה כמורע לצדדי
הך גיחה. רמ"ן.